

**UCHWAŁA NR XIV/121/2019
RADY MIEJSKIEJ W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM**

z dnia 27 listopada 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zm.) oraz na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sępólna Krajeńskiego.

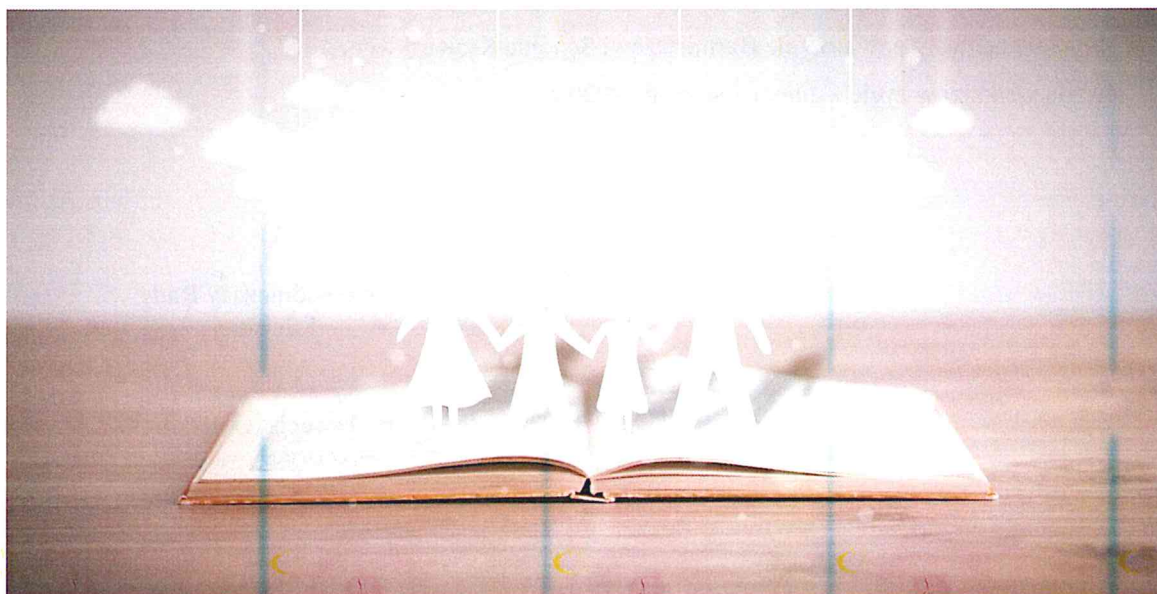
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

inż. Franciszek Lesinski

Załącznik do Uchwały Nr XIV/121/2019
Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim
z dnia 27 listopada 2019 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020

Wprowadzenie	3
Rozdział I	
Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie- RAPORT	4
Rozdział II Diagnoza	
Alkoholizm i narkomania na terenie gminy Sępólno Krajeńskie	67
Rozdział III	
Zasoby umożliwiające realizację Programu.	74
Rozdział IV	
Przeciwdziałanie alkoholizmowi – cele, zadania	78
Rozdział V	
Przeciwdziałanie narkomanii – cele, zadania	83
Rozdział VI	
Wskaźniki monitoringu w 2019 roku i spodziewane efekty realizacji Programu	87
Rozdział VII	
Źródła finansowania programu	88

Wprowadzenie

Styl życia człowieka w wysokim stopniu determinuje jego zdrowie. Zachowania zdrowotne kształtują się przez całe życie, zaczynając oczywiście od wczesnego dzieciństwa. Obecnie uważa się, iż problem nikotynizmu, spożywania alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych powinno rozpatrywać się łącznie. Papierosy i alkohol torują drogę do sięgania po narkotyki. Co za tym idzie używanie substancji psychoaktywnych łączy się z innymi zachowaniami ryzykownymi tworząc zespół zachowań ryzykownych charakterystyczny dla wieku młodocianego.

Granica inicjacji alkoholowej z roku na rok obniża się. Aby w skuteczny sposób zminimalizować liczbę osób młodych wyciągających rękę po pierwszy alkohol, pierwszego papierosa lub pierwszy środek odurzający należy zwiększyć świadomość rodziców oraz dzieci i młodzieży na konsekwencje stosowania substancji, a także w sposób efektywny mobilizować do prowadzenia zdrowego stylu życia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 jest dokumentem wskazującym zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii i podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Podstawy:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 688).
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016- 2020.

Rozdział I

1. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie w 2019 roku- RAPORT.

Metodologia badań własnych

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem problemu przemocowego oraz oszacowanie skali zjawiska. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie badań wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkoły podstawowej, ponadpodstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim z triangulacją źródeł danych, polegającą na zastosowaniu kilku technik analitycznych. Przed przystąpieniem do realizacji badań dokonano przeglądu Diagnoz Społecznych realizowanych w latach ubiegłych. Następnie dokonano analizy danych zastanych. Pozwoliło to na ukazanie specyfiki regionu oraz umożliwiło przygotowanie zindywidualizowanego kwestionariusza badawczego. Po przygotowaniu i akceptacji narzędzi badawczych przystąpiono do realizacji badań. Diagnozę problemów społecznych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród nauczycieli, pracowników ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji i organizacji pozarządowych. Zostały one wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano powyższą grupę oraz uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum oraz szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

Cele i ogólne założenia badania

Niniejszy raport ma na celu ukazanie skali problemu przemocowego, alkoholizmu i narkomanii na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemu przemocowego, alkoholizmu i narkomanii wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców),
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie, problemem alkoholowym czy narkomanii,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- wskazanie celów strategicznych, szczegółowych oraz kierunków działań,
- pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

Przemoc w rodzinie - ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem „przemocy domowej”.

W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”¹. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”².

Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi

¹ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, (Dz.U. 2015, poz.1390).

² J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Prawo i praktyka., Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka,
- jest nakierowana na kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- odbywa się w warunkach nierównowagi sił
- sprawca ma i wykorzystuje przewagę nad ofiarą,
- prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary.

Przemoc rówieśnicza - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”³. Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich, które często ma miejsce także w środowisku wirtualnym (cyberprzemoc). Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Sprawcą przemocy rówieśniczej może być pojedyncza osoba lub grupa.

Przemoc to jeden z problemów społecznych, których coraz bardziej staje się widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Przemoc – to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje ona jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je odróżnia, to przewaga sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele. Może ona przyjmować różne formy:

- Przemoc fizyczna – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ona ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci ofiary.
- Przemoc psychiczna – naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.

³ I. Pospiszyl, „ Patologie społeczne”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

- **Zaniedbanie** – przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych oraz psychicznych członków rodziny przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich. Ten rodzaj przemocy może mieć formę niedożywiania dzieci, niewłaściwej opieki nad osobami starszymi, a także lekceważenia emocjonalnego, psychicznego oraz nieokazywaniem uczuć.
- **Przemoc ekonomiczna** – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczania podjęcia pracy zarobkowej, ale to również niszczenie przedmiotów.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji, zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich.

Analizując czynniki powodujące zachowania przemocowe, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim trzy główne kategorie ⁴:

- **Czynniki biologiczne** – to między innymi: wysoki poziom testosteronu, zaburzenia hormonalne, zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe,
- **Czynniki psychologiczne** – negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno – impulsywnej, stres, nieudane relacje partnerskie i rodzinne, uzależnienia, niedojrzałość, patologia postaw rodzicielskich,
- **Czynniki kulturowe** – np. kultura patriarchalna, nowe media (telewizja, gry, Internet).

Problem alkoholowy – alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród dzieci i młodzieży. Wyniki badań pokazują, że wśród młodzieży picie alkoholu stało się – przynajmniej w sensie statystycznym – normą, co wskazuje na zachodzące przemiany obyczajowe w tym zakresie. W przypadku doświadczeń z alkoholem na przestrzeni całego życia wskaźniki dla chłopców i dziewcząt są bardzo podobne. Trochę większe zróżnicowanie ze względu na płeć występuje w młodszej grupie wiekowej.

W tym miejscu należy obalić pewne utrwalone, ale nieodpowiadające rzeczywistości stereotypy. Dawniej zwykło się uważać, że po alkohol szybciej i częściej sięga młodzież problemowa, z tzw. „gorszych” domów, z dysfunkcyjnych rodzin, młodzież o niskim poziomie aspiracji edukacyjnych, z problemami szkolnymi, przynależąca do subkultur o kontestacyjnym czy buntowniczym charakterze. Dziś takie przekonania należy już włożyć między bajki. Aktualne badania wskazują, że młodzież pije, bo lubi, bo konsumpcję alkoholu utożsamia z dobrą zabawą. Najwięcej piją osoby w tzw. „dobrych domów”, w których nie występuje ani patologia, ani bieda.

⁴ Z. Lew-Starowicz, „Przemoc seksualna”, Agencja Wydawnicza Jacka Santorskiego.

Dzieci z zamożnych rodzin piją obecnie nawet więcej niż ich gorzej sytuowani rówieśnicy, bo po prostu na więcej je stać. Młodzi ludzie nie piją dlatego, że nie radzą sobie ze swoim życiem lub kontestują świat, ale po, by życie było wesołe i przyjemne. W swych wyborach kierują się wartościami o charakterze hedonistycznym. Ponad połowa, bo aż 59% piętnastolatków w Polsce przyznaje się do spożywania alkoholu. Liczba pijących wzrasta wraz z wiekiem. Wśród maturzystów, czyli w kategorii wiekowej pomiędzy 18 a 19 rokiem życia, odsetek osób używających alkoholu wynosi aż 91%. Młodzież pijąca jest przy tym całkowicie świadoma faktu, że alkohol poważnie szkodzi zdrowiu. Jednak ani wiedza, ani świadomość zagrożeń, nie spełniają u niej roli czynnika ograniczającego spożycie. Młodzi ludzie konfrontowani ze sprzecznością jaka istnieje pomiędzy sferą poznawczą a behawioralną, najczęściej wzruszają lekceważąco ramionami, mówiąc, że „przecież wszyscy tak robią”⁵. Biorąc pod uwagę opisane powyżej prawidłowości, należy stwierdzić, że w obrazie alkoholowej konsumpcji na przestrzeni ostatnich lat zachodzą bardzo dynamiczne zmiany.

Narkomania – uzależnienie, definiujemy jako odczuwalny przez jednostkę nacisk zażywania określonych środków, które mogą wywoływać niebezpieczne dla zdrowia lub życia skutki. To bardzo silnie odczuwana potrzeba zażycia jakiejś substancji. Przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne przez młodzież są różne i mogą być w dużej mierze związane z wiekiem. Okres dojrzewania jest trudnym czasem, momentem buntów i lekceważenia wszystkiego przed czym ostrzegali rodzice. Sięganie po alkohol lub inne środki odurzające mogą być próbą ucieczki, a także młodzieńczą chęcią doznania nowych wrażeń, szukaniem własnego ja. Ponadto pokusa spróbowania tak łatwo dostępnych, aczkolwiek zakazanych substancji, jest bardzo duża, a chęć bycia dorosłym, imponowania popycha w stronę używania substancji psychoaktywnych. Bardzo często przyczyną sięgania po alkohol, papierosy czy narkotyki, jest przeżywanie przez młodzież osobistych problemów. Także presja grupy rówieśniczej jest motywem sięgania po tego typu środki, bowiem przyjmowanie danej substancji niejednokrotnie jest przepustką dającą możliwość uczestniczenia w danej grupie, zapewnienie dobrej zabawy. Innym powodem jest ciekawość oraz myślenie, że pozwoli im to uwolnić się od stresu.

Wyróżnia się trzy typy uzależnień:

- ♣ fizjologiczne,
- ♣ psychiczne,
- ♣ społeczne.

⁵ Śmigielska K., 2015, Rozpowszechnienie używania środków psychoaktywnych wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Część II: Alkohol, „Problemy Higieny i Epidemiologii” nr 96 (3), s.631.

Uzależnienie fizjologiczne (zwane też fizycznym), to nabyta, silna potrzeba przyjmowania jakiejś substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. drżenie mięśni, bezsenność, biegunka). Zaprzestanie jej przyjmowania prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, określanych mianem zespołu abstynencyjnego (zaburzenia somatyczne i psychiczne spowodowane odstawieniem przyjmowanej substancji).

Uzależnienie psychiczne (zwane też psychologicznym), to nabyta, silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub przyjmowania danej substancji. Ten rodzaj uzależnienia cechuje się:

- obniżeniem przyjemności związanej z przyjmowaniem substancji lub wykonywaniem jakiejś czynności,
- obsesją brania i natręctwami myślowymi,
- samooszukiwaniem się, usprawiedliwianiem swojego postępowania,
- fizycznym wyniszczeniem, brakiem zainteresowania środowiskiem, które nie jest związane z daną substancją.

Uzależnienie społeczne (zwane socjologicznym), które wiąże się z przyjmowaniem danych substancji, pod wpływem mody czy innych osób. Istotą tego uzależnienia, jest silne oddziaływanie grupy na jednostkę, bezwzględne respektowanie panującej w niej zasad i obowiązujących zwyczajów. Uzależniony rezygnuje z wcześniejszych aktywności, porzuca dotychczasowe role społeczne.

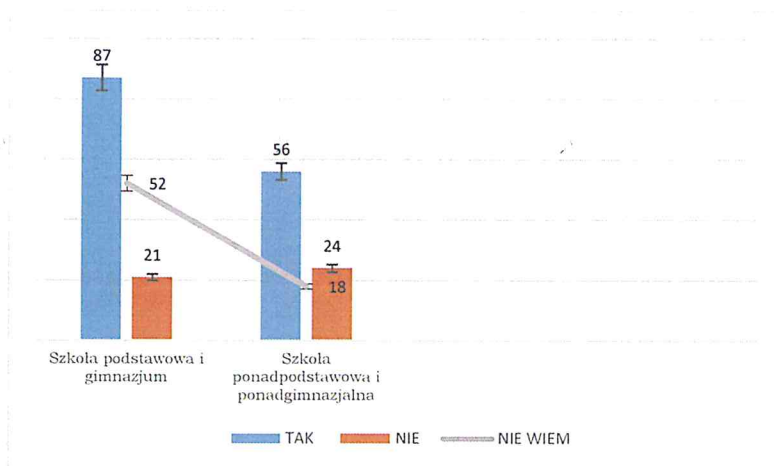
Skala problemów uzależnień i przemocy zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec powyższych problemów oraz wiedzy na temat zagrożeń z nich wynikających. Aby zmierzyć się z powyższymi problemami na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie warto jest ich skalę i specyfikę poddać dokładnej diagnozie. Temu celowi służy niniejszy dokument.

Zastosowana procedura badawcza składała się z trzech zasadniczych etapów. Pierwszym były badania terenowe, podczas których zgromadzono dane, następnie poddano te dane weryfikacji. W drugim etapie zebrane materiały poddano analizie ilościowej i jakościowej. Trzeci etap polegał na sformułowaniu wniosków i rekomendacji w odniesieniu do przyszłych działań.

W tym celu na terenie gminy Sępólno Krajeńskie wydano do szkół podstawowych i gimnazjum 200 ankiet, z czego wróciło 160 ankiet wypełnionych. Natomiast do szkół ponadpodstawowych i gimnazjum wydano 150 ankiet, z czego wypełnionych otrzymaliśmy 98 ankiet. Wśród pracowników instytucji pomocy społecznej, Policji, kuratorów, nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników poradni psychologicznych, ośrodków zdrowia - wydano w powyższej grupie fokusowej - 50 ankiet, z czego analizie poddano 30 ankiet.

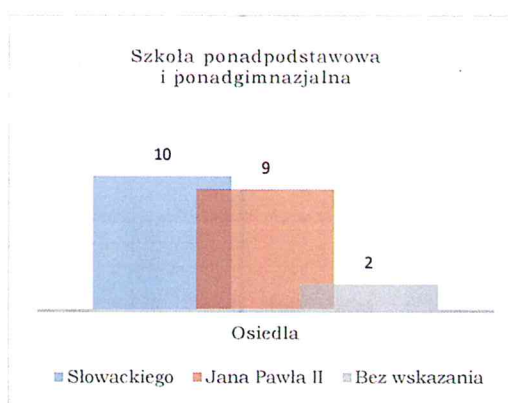
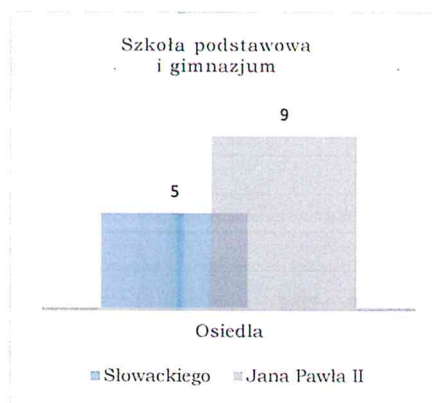
Analiza ankiet - szkoły podstawowe i gimnazjum oraz szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne

1. Czy uważasz, że miasto Sępólno Krajeńskie jest miastem bezpiecznym?

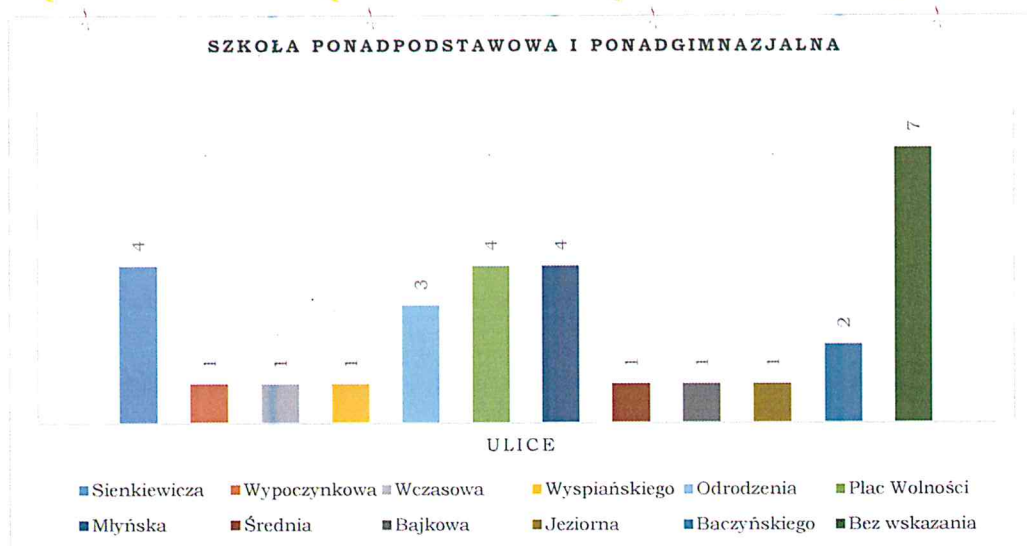
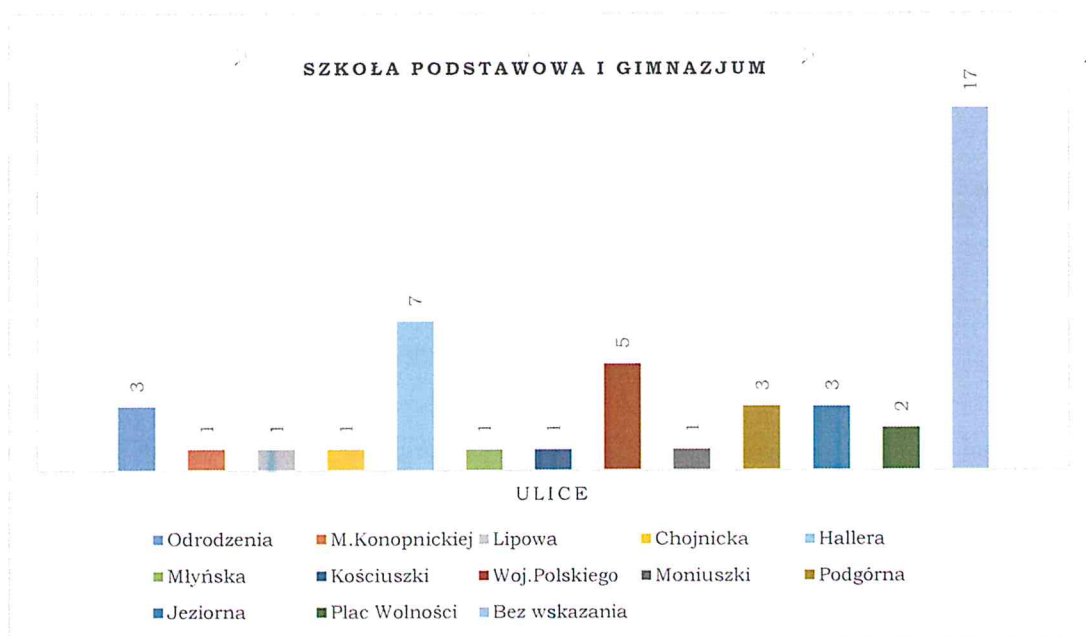
Respondenci ze szkół podstawowych i gimnazjum uważają, że miasto Sępólno Krajeńskie jest miastem bezpiecznym - 87 ankietowanych. Dla 21 osób jest miastem niebezpiecznym, natomiast 52 respondentów odpowiedziało – nie wiem. Ankietowani szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych na powyższe pytanie odpowiedzieli w sposób zbliżony. Za bezpieczne miasto uważa 56 ankietowanych badanych, za niebezpieczne natomiast 24 ankietowanych, 18 nie wie, czy jest miastem bezpiecznym.

2. Wskaż, które z miejsc w Sępólnie Krajeńskim uważasz za najbardziej niebezpieczne?

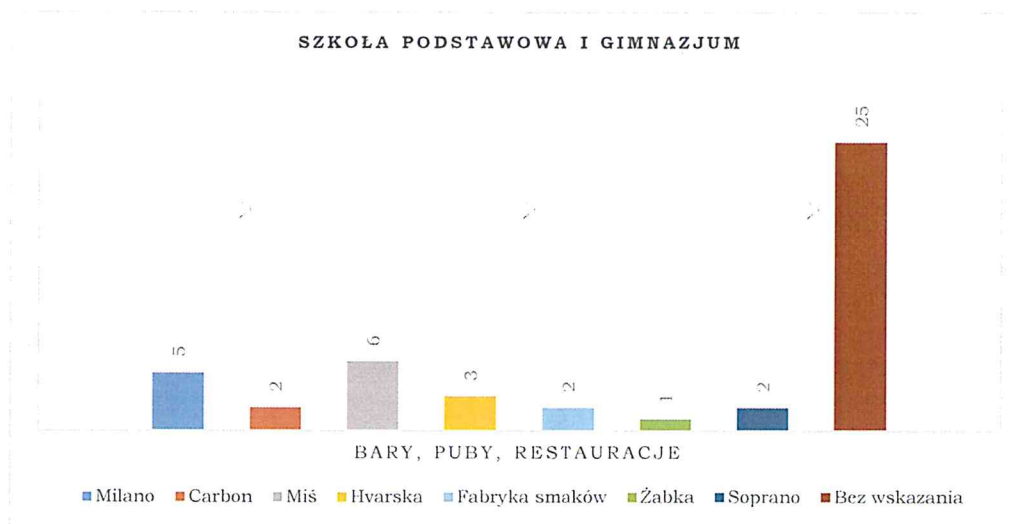
Respondenci szkół podstawowych i gimnazjum uważają za niebezpieczne Osiedle Słowackiego i Jana Pawła II. Taką samą opinię wyrazili respondenci szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Dwóch respondentów nie wskazało niebezpiecznego osiedla.

Najbardziej niebezpiecznymi ulicami dla ankietowanych ze szkół podstawowych i gimnazjum jest ulica Hallera (7 respondentów) i Wojska Polskiego (5 respondentów). Następnie wymieniane są ulice Odrodzenia, Podgórna i Jeziorna (po 3 respondentów) oraz M. Konopnickiej, Lipowa, Młyńska, Kościuszki, Moniuszki (po 1 respondencie). Aż 17 ankietowanych nie wymieniło żadnej ulicy.

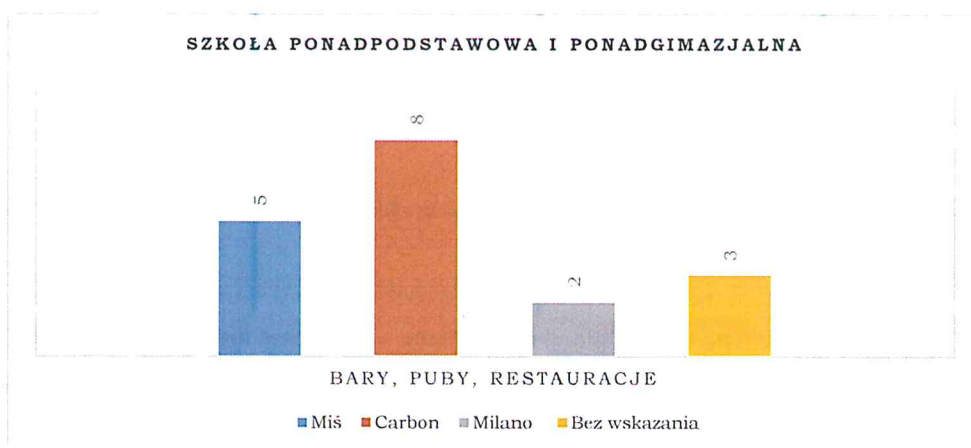
Młodzież ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych za najbardziej niebezpieczną ulicę uważa: Sienkiewicza, Plac Wolności i Młyńską (po 4 ankietowanych). W dalszej kolejności wymieniają ulice Odrodzenia (3 ankietowanych), Baczyńskiego (2 ankietowanych). Najmniej

niebezpiecznymi według ich opinii są ulice: Wypoczynkowa, Wczasowa, Wyspiańskiego, Średnia, Bajkowa, Jeziorna (po 1 ankietowanym). Siedmiu ankietowanych nie wskazało żadnej ulicy.

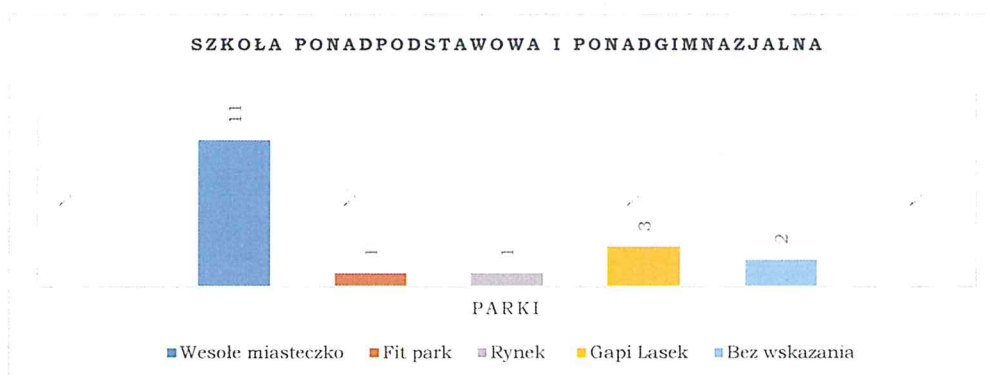
W pytaniu w którym poproszono o wskazanie najbardziej niebezpiecznych barów, pubów i restauracji respondenci ze szkół podstawowych i gimnazjum za najbardziej niebezpieczne uważa Bar Miś (6 respondentów), Milano (5 respondentów), Hvarska (3 respondentów), Carbon, Fabryka Smaków oraz Soprano (po 2 respondentów), najmniej niebezpiecznym miejscem jest Żabka (1 respondent). Natomiast aż 25 respondentów nie wyraziło swojego zdania.

Ankietowani szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych za najbardziej niebezpieczne bary, puby i restauracje wskazało Carbon (8 ankietowanych), Miś (5 ankietowanych) i Milano (2 ankietowanych). Trzech ankietowanych nie wyraziło swojego zdania.

Najbardziej niebezpiecznym parkiem w Sępólnie Krajeńskim dla ankietowanych ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych jest Wesołe Miasteczko

(11 ankietowanych), „Gapi Lasek” (3 ankietowanych), Fit Park i Rynek (po 1 ankietowanym), dwóch ankietowanych nie wyraziło swojego zdania.

Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum nie wskazali żadnego parku, który byłby według ich opinii niebezpieczny.

W kolejnej części pytania ankietowanym dano możliwość wyrażenia swojej opinii jakie inne miejsce uważają za najbardziej niebezpieczne, które nie klasyfikowało się do powyższych odpowiedzi. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum do innych zaliczają: Wesole Miasteczko/Plac przyjaźni (12 ankietowanych), Stara/Nowa Plaża (11 ankietowanych), Promenada (7 ankietowanych), Krajna Arena i Molo (5 ankietowanych), Eko-baza (3 ankietowanych), Las i Parking przy Ośrodku Pomocy Społecznej (po 1 ankietowanym). Natomiast 22 ankietowanych nie wyraziło swojego zdania.

Według opinii młodzieży ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych innym najbardziej niebezpiecznym miejscem jest: Stara Plaża i Molo (5 ankietowanych), Plac Zabaw i PKS (po 2 ankietowanych), Krajna Arena (1 ankietowany). W tym pytaniu młodzież kolokwialnie odpowiedziała określając jako żadne (4 ankietowanych), wszystkie (3 ankietowanych), a 25 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

3. Co Twoim zdaniem należałoby zrobić, aby poprawić bezpieczeństwo w Sępólnie Krajeńskim?

Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum odpowiadając na powyższe pytanie wskazywali poprawę bezpieczeństwa w Sępólnie Krajeńskim poprzez patrole/ kontrole Policji (31 respondentów) podkreślając wykwalifikowanie policjantów oraz wsparcie Straży Miejskiej (po 3 respondentów). Ważnym według nich jest ponoszenie kary za picie napojów alkoholowych w miejscu publicznym, a co za tym idzie karanie mandatami (10 respondentów). Zaznaczają tutaj również, że wskazana jest edukacja na temat zagrożeń takich, jak: używanie środków odurzających i napojów alkoholowych oraz ukierunkowań w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Kolejnym

wskazaniem wśród odpowiadających uczniów jest monitoring w mieście (14 respondentów). Sześciu respondentów sygnalizuje, iż powstanie miejsc dla dzieci i młodzieży typu Skate Park zapewni im bezpieczeństwo. Większa liczba ankietowanych nie odpowiedziała na to pytanie.

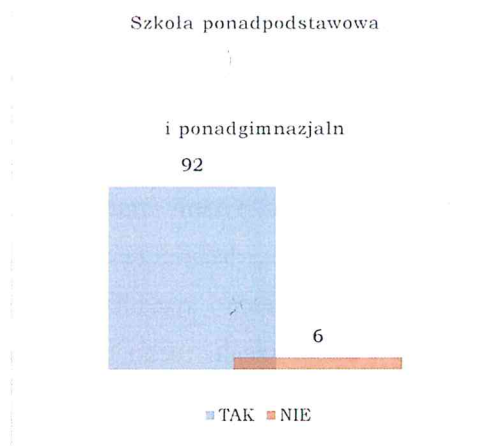
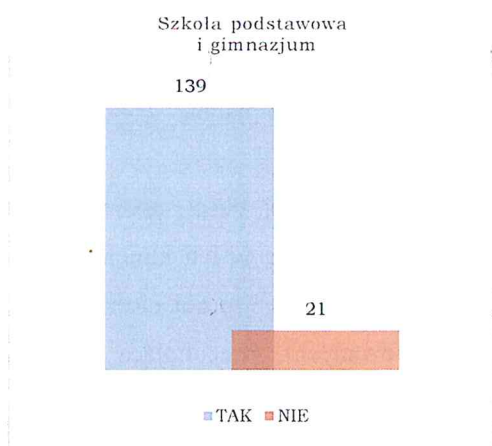
WAŻNE: W powyższym pytaniu zauważa się niezrozumienie zadanej treści, ponieważ pytanie to kojarzyło się badanym z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, które w ich mniemaniu można poprawić poprzez oświetlenie i sygnalizację świetlną, większą liczbę przejść dla pieszych, bariery bezpieczeństwa i zmniejszenie ruchu drogowego (10 ankietowanych). Niepokojąca jest również odpowiedź cyt. „*wywalić wszystkich bezdomnych*”, co świadczy o braku niedojrzałości i empatii w stosunku do drugiego człowieka.

Autorzy ankiety otrzymali sygnał, iż znaczenie słowa „bezpieczeństwo” dla badanej grupy szkolnej stanowi duży obszar i zasadne byłoby w przyszłości skonkretyzować oczekiwany obszar w zakresie danego pytania.

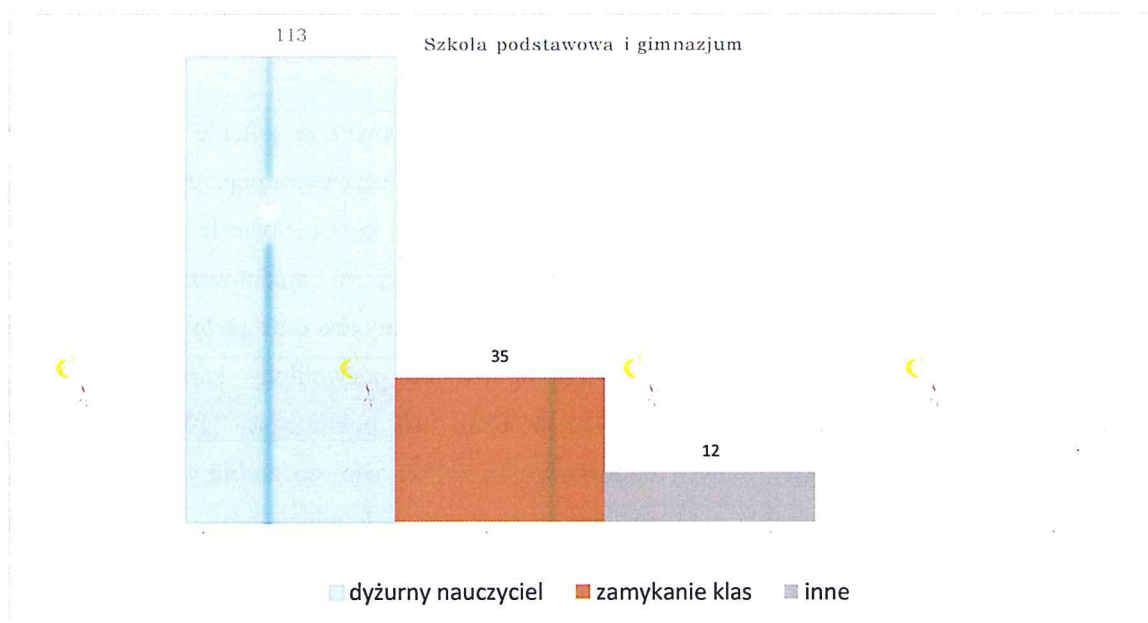
Młodzieży szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych powyższe pytanie również sprawiło trudność, ponieważ 7 ankietowanych wskazuje na poprawę bezpieczeństwa poprzez oświetlenie dróg i przejść dla pieszych. Następnie wskazywali poprawę poprzez: kontrole/patrole wykwalifikowanej Policji (22 ankietowanych), czy wsparcie Straży Miejskiej (6 ankietowanych). Wskazują, aby zorganizować czas dla młodzieży, ograniczyć dostęp do narkotyków oraz „*żeby nie było ćpunów*” (6 ankietowanych). Zabezpieczenie poprzez monitorowanie pozwoliłoby karać za agresywne zachowania oraz picie napojów alkoholowych w miejscach publicznych (10 ankietowanych). Na powyższe pytanie 5 ankietowanych odpowiedziało, że nie wie, co zrobić, 14 ankietowanych uważa, że nic nie należałoby zrobić, a 44 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

4. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

Respondenci biorący udział w badaniu zarówno ze szkoły podstawowej i gimnazjum oraz szkoły ponadpodstawowej i ponadgimnazjalnej czują się bezpiecznie w swojej szkole. W szkole podstawowej i gimnazjum 21 respondentów uważa, że nie czuje się bezpiecznie. Natomiast w szkole ponadpodstawowej i ponadgimnazjalnej nie czuje się bezpiecznie 6 respondentów .

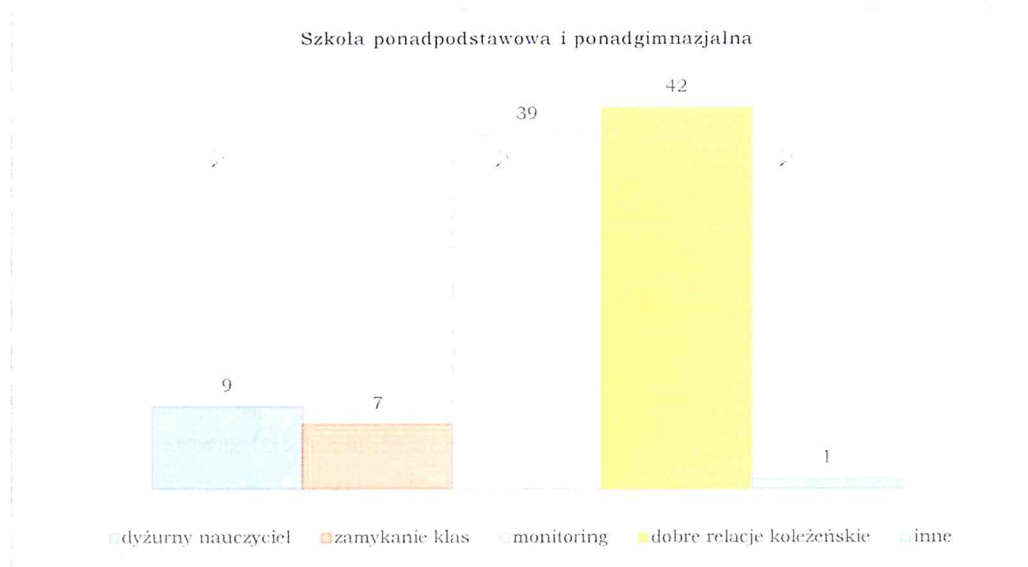
5. Co Twoim zdaniem ma wpływ na bezpieczeństwo w szkole, do której uczęszczasz?

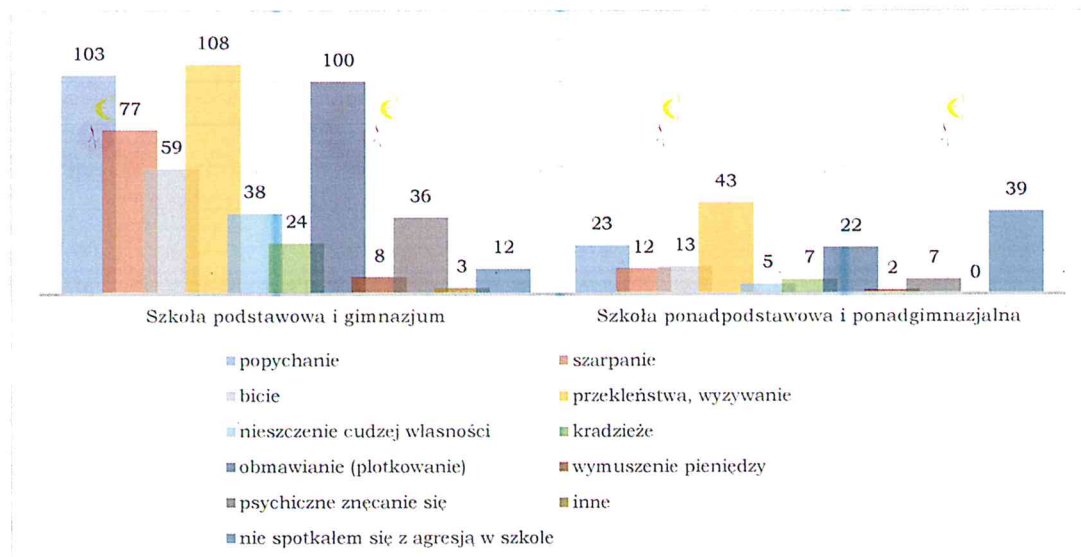
Uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum uważają, że największy wpływ na bezpieczeństwo w szkole ma dyżurny nauczyciel (113 respondentów) oraz zamykanie klas (35 respondentów). 12 respondentów odpowiedziało, że wpływ na bezpieczeństwo w szkole ma również: brak reakcji nauczycieli, świadomość zagrożeń i posiadanie środków, aby im zaradzić, porządkownicy, monitoring, zakaz wchodzenia obcych na teren szkoły, obrona własna, za duża liczba uczniów oraz uczniowie.

Młodzież ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, uważają, że największy wpływ na bezpieczeństwo mają dobre relacje koleżeńskie (42 ankietowanych) następnie monitoring

(39 ankietowanych). Znaczenie mają również dyżury nauczycieli (9 ankietowanych) oraz zamykanie klas (7 ankietowanych). Jeden z ankietowanych wskazał inne, jednak nie dookreślił.

6. Czy spotkałeś się z jakąś z niżej wymienionych form agresji na terenie swojej szkoły?

Dominującymi formami agresji na terenie szkoły podstawowej i gimnazjum jest przekleństwa, wyzywanie (108 respondentów), popychanie (103 respondentów), obmawianie, plotkowanie (100 respondentów). Uczniowie wymieniają również szarpanie (77 respondentów), bicie (59 respondentów), niszczenie cudzej własności (38 respondentów), psychiczne znęcanie się wśród uczniów (36 respondentów). Wśród uczniów zdarzają się kradzieże (24 respondentów), wymuszanie pieniędzy (8 respondentów). Jako inną formę agresji wskazują kopanie (2 respondentów) oraz grożenie nożem (1 respondent). Dwunastu uczniów odpowiedziało, iż nie spotkało się z agresją

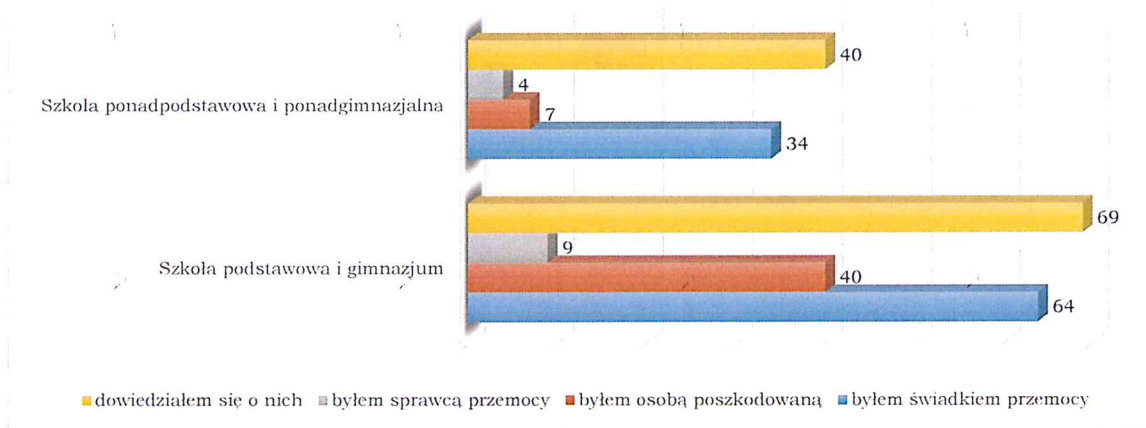
w swojej szkole.

Młodzież ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, uważa za dominującą formę agresji na terenie ich szkół są przekleństwa, wyzywanie (43 ankietowanych), popychanie (23 ankietowanych), obmawianie (plotkowanie) 22 ankietowanych. W mniejszym stopniu na terenie szkół dochodzi do bicia (13 ankietowanych), szarpania (12 ankietowanych), psychicznego znęcania się i kradzieży (po 7 ankietowanych) czy niszczenie cudzej własności (5 ankietowanych) i wymuszanie pieniędzy (2 ankietowanych). Trzydziestu dziewięciu uczniów odpowiedziało, iż nie spotkało się z agresją w swojej szkole.

WNIOSKI: Z odpowiedzi uzyskanych ze szkół wynika, że w większym stopniu agresja występuje wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjum. Uczniowie tłumaczą swoje negatywne zachowanie zabawą lub żartem. Muszą jednak wiedzieć, że na terenie szkół nauczyciel zawsze zareaguje, zwróci uwagę i wyciągnie konsekwencje. Niektóre szkoły, w swoje strategie przeciwdziałania przemocy, wpisują obowiązkowość odpowiedzialnego reagowania wszystkich nauczycieli. Częstotliwość i konsekwencja reakcji dorosłych, jak pokazuje praktyka oraz statystyki wpływa na zmniejszenie ilości podejmowanych przez uczniów działań przemocowych w szkole, uczy odpowiedzialności i podnosi standardy ich zachowań. Ważne jest jednak, by przejawy agresji traktować poważnie i dosłownie, nie dać się wciągnąć w grę żartów i ośmieszania sytuacji, co często prowokują uczniowie. Zawsze należy zatrzymać agresję, podejść i powiedzieć jej „stop”.

7. W jaki sposób uczestniczyłeś w tych zdarzeniach?

Poniższy wykres wskazuje, że uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum w większym stopniu uczestniczyło w zdarzeniach agresywnych będąc świadkiem przemocy (64 respondentów) czy będąc osobą poszkodowaną (40 respondentów). Dziewięciu respondentów przyznało się, że było sprawcą przemocy. Natomiast 69 respondentów o zdarzeniach agresywnych dowiedziało się z relacji innych. Wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych 40 respondentów dowiedziało się o zdarzeniach agresywnych z relacji innych, natomiast 34 respondentów było świadkiem przemocy, a 7 respondentów było osobami poszkodowanymi. Czterech respondentów przyznało się, iż było sprawcą przemocy.

WNIOSKI: W podstawówkach, do których uczęszczają też sześć- i siedmiolatki, pojawiło się więcej agresji. Do szkół doszły bowiem dzieci w trudnym okresie rozwojowym: 12-14-latkowie, którzy wiedzą lepiej niż ich młodszy koledzy, jak stosować przemoc w sposób zdecydowanie bardziej wyrafinowany. Wzrost liczby przypadków łamania prawa w podstawówkach nie powinien dziwić. – *To zwykła statystyka. Jest więcej dzieci, więc i sytuacji przemocowych przybywa. Ale nie jest to "psychologiczny" efekt likwidacji gimnazjów czy jakiejś przemiany mentalnościowej*⁶. Likwidacja gimnazjów zwiększyła przestępczość w szkołach podstawowych. Natomiast w gimnazjach, w związku ze zmniejszającą się liczbą klas, spadła liczba przestępstw.

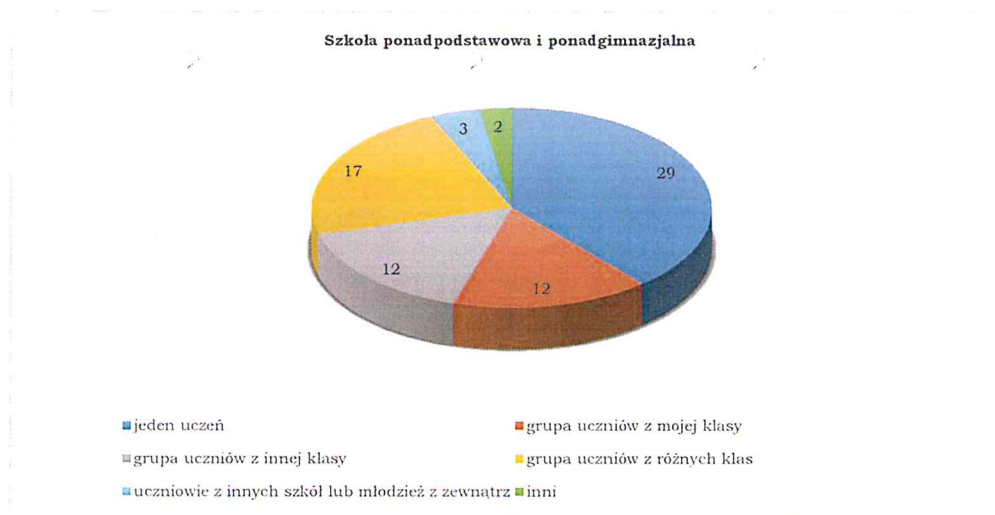
8. Kto był sprawcą agresji, przemocy?

Powyższy wykres prezentuje sprawców agresji, przemocy w szkołach podstawowych i gimnazjum, gdzie była nimi grupa uczniów z różnych klas (53 ankietowanych), jeden uczeń

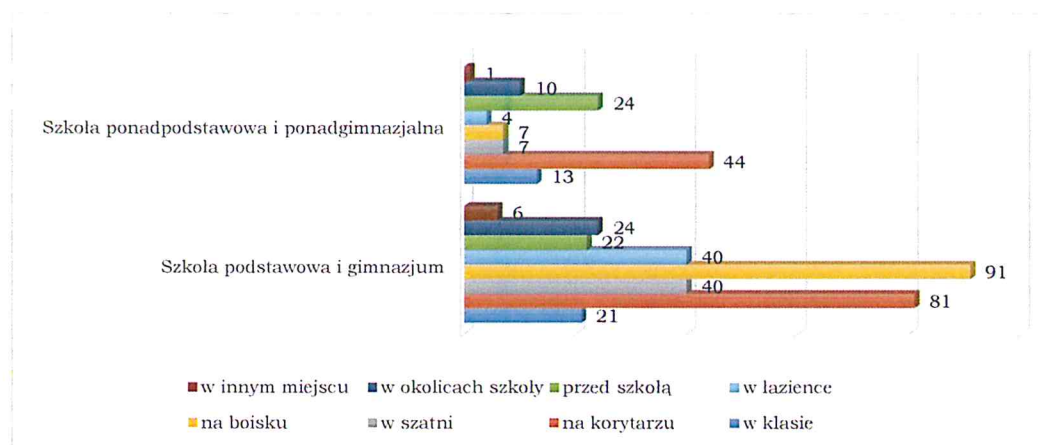
⁶ <https://edukacja.dziennik.pl/aktualnosci/artykuly/588185,skola-agresja-wzrost-podstawowa-gimnazjum.html> z dnia 26 sierpnia 2019 roku, godzina 10:50.

(49 ankietowanych), czy grupa uczniów z innej klasy (35 ankietowanych), grupa uczniów z mojej klasy (25 ankietowanych). Sprawcami agresji, przemocy byli również uczniowie z innych szkół lub młodzież z zewnątrz np.: z osiedla wskazanych przez 7 ankietowanych, grupa uczniów i nauczycielka po 1 ankietowanym. Siedmiu badanych odpowiedziało, że „inni” - nie wskazując kto.

Wśród grupy uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych sprawca agresji, przemocy był jeden uczeń (29 ankietowanych), grupa uczniów z różnych klas (17 ankietowanych) oraz grupy uczniów z mojej i innej klasy (po 12 ankietowanych). Trzech ankietowanych wskazało, że sprawcą agresji, przemocy byli uczniowie z innych szkół lub młodzież z zewnątrz np. z osiedla (3 ankietowanych). Jeden ankietowany wskazał psa oraz dla jednego z ankietowanych „inni” był sprawcą agresji, przemocy nie wskazując kto.

9. Gdzie te zdarzenia miały miejsce?

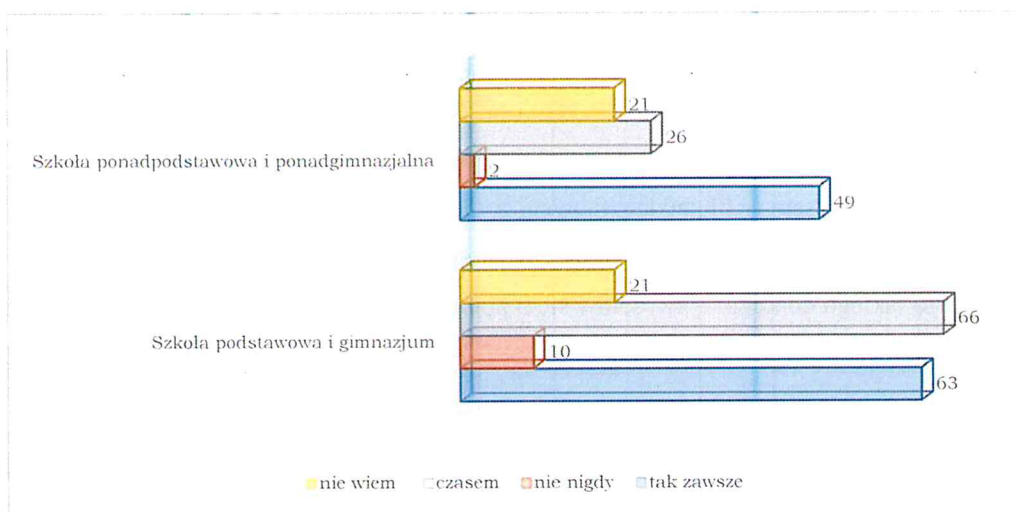

Badana grupa uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych wskazała, iż zdarzenia agresji najczęściej miały miejsce na boisku (91 ankietowanych), na korytarzu (81 ankietowanych) oraz w szatni i w łazience (po 40 ankietowanych). Zdarzały się również w okolicach szkoły (24 ankietowanych) oraz przed szkołą (22 ankietowanych), w klasie (21 ankietowanych). Ankietowani sygnalizowali, iż zdarzenia występowały w innych miejscach nie wskazując w jakich (6 ankietowanych).

Powyższy wykres przedstawia odpowiedzi młodzieży szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, gdzie najczęściej miały miejsce zdarzenia agresji. Najwięcej na korytarzu (44 respondentów), przed szkołą (24 respondentów), w klasie (13 respondentów), w okolicach szkoły (10 respondentów). Zgłaszają również incydenty agresji w szatni i na boisku (po 7 respondentów) oraz w łazience (4 respondentów). Jeden z respondentów wskazał, że zdarzenie miało miejsce w autobusie.

10. Czy w Twojej szkole, wyciągane są konsekwencje wobec osób, które zachowują się agresywnie?

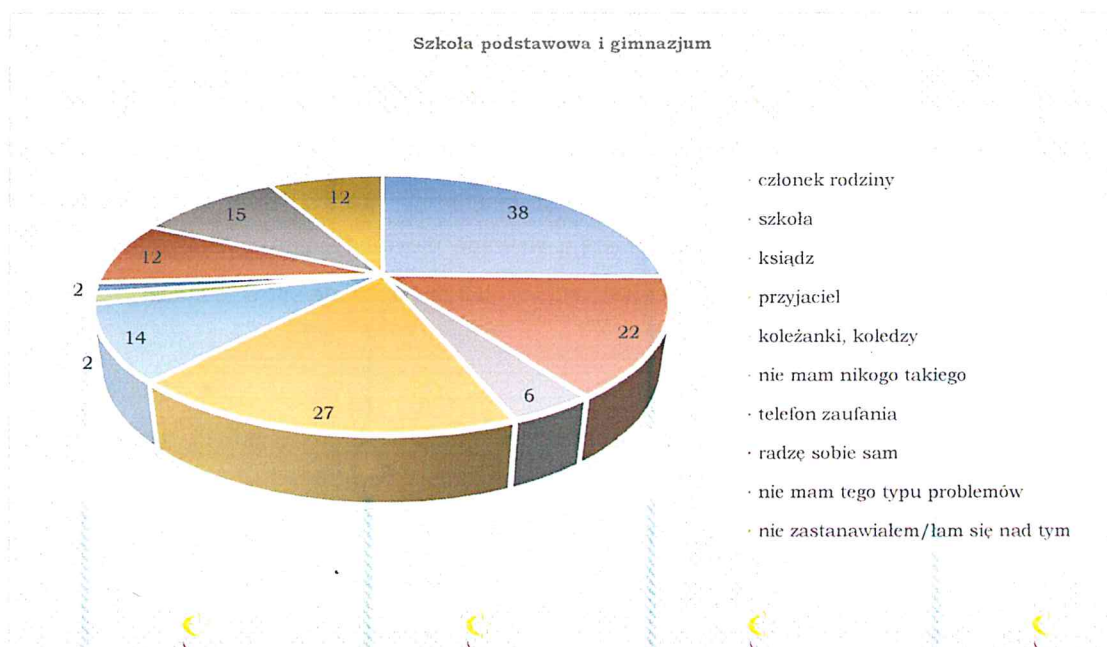
Zarówno w szkole podstawowej i gimnazjum oraz w szkole ponadpodstawowej i ponadgimnazjalnej wyciągane są konsekwencje wobec osób, które zachowują się agresywnie. Analogicznie: czasem - 66 i 26 ankietowanych, tak zawsze - 63 i 49 ankietowanych, nie wiem po 21 ankietowanych, nie nigdy – 10 i 2 ankietowanych.

11. Do kogo (przede wszystkim) zwróciłbyś się o pomoc w sytuacji zagrożenia?

Ankietowani na powyższe pytanie ze szkół podstawowych i gimnazjum odpowiedzieli, że pomocy

udzielił by im w sytuacji zagrożenia członek rodziny (38 ankietowanych) oraz przyjaciel (27 ankietowanych), wychowawca, pedagog, pielęgniarka (22 ankietowanych). Mogą liczyć również na wsparcie koleżanek, kolegów (14 ankietowanych) czy księdza (6 ankietowanych). Dwunastu ankietowanych odpowiada, że radzi sobie sam, natomiast 15 ankietowanych nie ma tego typu problemów. Po 2 ankietowanych wskazuje, że nie ma nikogo takiego lub korzysta z telefonu zaufania. Dwunastu ankietowanych odpowiedziało, że nie zastanawiało się nad tym, do kogo (przede wszystkim) zwróciłby się o pomoc w sytuacji zagrożenia.

Ankietowani szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych odpowiedzieli, że pomocy udzielił by im w sytuacji zagrożenia (przede wszystkim) członek rodziny (41 ankietowanych), przyjaciel (14 ankietowanych), szkoła (10 ankietowanych) oraz koleżanki i koledzy (6 ankietowanych). Czterech ankietowanych odpowiedziało, że otrzymałoby pomoc od księdza, a dwóch korzysta z telefonu zaufania. Radzi sobie sam – 11 ankietowanych, a nie ma tego typu problemów – 9 ankietowanych. Pięciu ankietowanych odpowiedziało, iż nie zastanawiałem się nad tym, natomiast 1 ankietowany nie ma nikogo takiego do kogo zwróciłby się o pomoc w sytuacji zagrożenia.